

**Міністерство освіти і науки України
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
Факультет суспільних наук
Кафедра політології і державного управління**

Навчально-методична серія
«КАФЕДРА»
№ 78

Ігор Вегеш

МАГІСТЕРСЬКИЙ СЕМІНАР

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
для студентів-магістрантів
спеціальності 052 Політологія,
освітньо-професійна програма «Політологія»**

Ужгород – 2024

В 26

Вегеш І. Магістерський семінар: навчально-методичні рекомендації (для студентів-магістрантів спеціальності «052 Політологія», галузі знань «05 Соціальні та поведінкові науки», освітньо-професійна програма «Політологія») / Навчально-методична серія «КАФЕДРА» / №78; [Ужгород. нац. ун-т; Ф-т сусп. наук; Каф. політології і державного управління]. Ужгород, УжНУ. 2024. 39 с.

Розробник:

Ігор Вегеш, кандидат політичних наук, доцент кафедри політології і державного управління, факультету суспільних наук УжНУ.

Рецензенти:

Мирослава Лендьел, доктор політичних наук, професор кафедри політології і державного управління, факультету суспільних наук УжНУ, професор;

Євгеній Гайданка, кандидат політичних наук, доцент кафедри політології і державного управління факультету суспільних наук УжНУ.

Робочу програму навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри політології і державного управління факультету суспільних наук УжНУ «27» червня 2024р., протокол № 10

Схвалено науково-методичною комісією факультету суспільних наук «27» червня 2024 р., протокол № 8

Затверджено на засіданні Вченої ради факультету суспільних наук ДВНЗ «Ужгородський національний університет» «27» червня 2024 р. протокол № 12

Навчально-методична серія «КАФЕДРА» / №78

(створена рішенням кафедри політології і державного управління факультету суспільних наук ДВНЗ «Ужгородський національний університет», протокол № 7 від 26 лютого 2014 року)

© Ігор Вегеш, 2024

© Навчально-методична серія «Кафедра», 2024

© Кафедра політології і державного управління УжНУ, 2024

© Ужгородський національний університет, 2024

ЗМІСТ

Вступ до навчальної дисципліни.....	4
Опис навчальної дисципліни.....	5
Мета навчальної дисципліни.....	6
Очікувані результати навчання	7
Засоби діагностики та критерії оцінювання результатів навчання.....	10
Програма навчальної дисципліни.....	14
Тематика, плани та література для підготовки до практичних занять.....	19
Завдання на модульні контрольні роботи.....	34
Перелік питань для підсумкового контролю (іспит).....	35
Інструменти, обладнання, програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна.....	36
Рекомендовані джерела	37

ВСТУП ДО НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «**Магістерський семінар**» представлена в освітньо-професійній програмі «Політологія» другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 052 Політологія галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МАГІСТЕРСЬКИЙ СЕМІНАР

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	052 Політологія
Освітня програма	Політологія
Статус дисципліни	Обов'язкова
Мова навчання	Українська

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 3	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 90	2	-
Кількість модулів – 1	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: 15	1	-
аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 12	Лекції:	
	-	-
	Практичні (семінарські):	
	18	-
Вид підсумкового контролю: диференційований залік.	Лабораторні:	
	-	-
Форма підсумкового контролю: усна.	Самостійна робота:	
	72	-

МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою навчальної дисципліни «Магістерський семінар» є ознайомити здобувачів вищої освіти із особливостями побудови наукових досліджень у сфері політичної науки, а також із специфікою написання дипломної роботи магістра відповідно до вимог академічної доброчесності.

Основні категорії курсу: дослідження, наукова робота, етапи виконання наукової роботи, джерельна база, методологічні підходи, гіпотеза, вступ, тема, мета, об'єкт дослідження, предмет дослідження, теоретична схема, висновки дослідження.

Завдання навчальної дисципліни:

1. ознайомити із особливостями виконання магістерської дипломної роботи згідно з вимогами академічної доброчесності;
2. пояснити алгоритм написання дипломної роботи магістра;
3. висвітлити критерії та основні технології вибору теми дослідження;
4. навчити опрацьовувати джерельну базу для підготовки дослідження;
5. навчити формулювати об'єкт, предмет, мету та завдання дослідження;
6. пояснити особливості застосування методологічних підходів у політологічних дослідженнях;
7. навчити оформлювати магістерську дипломну роботу відповідно до сучасних вимог;
8. пояснити порядок захисту магістерської роботи.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

1) Інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні задачі і проблеми дослідницького та/або інноваційного характеру у політичній сфері, що характеризуються невизначеністю умов і вимог, із застосуванням фахових досліджень та/або здійснення інновацій.

2) Загальні компетентності:

- ЗК-02. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.
- ЗК-04. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК-06. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК-07. Вміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми.
- ЗК-08. Здатність спілкуватися іноземною мовою у процесі професійної та наукової комунікації.

3) Спеціальні (фахові) компетентності:

- СК-01. Усвідомлення природи та значення політики як специфічного виду людської діяльності та особливої сфери пізнання, включаючи розвиток уявлень про політику та її сучасні інтерпретації.
- СК-03. Критичне осмислення проблем та принципів функціонування та закономірностей розвитку влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, гендерної політики, світової політики та політики окремих країн та регіонів.
- СК-04. Здатність комплексно аналізувати владу та урядування, політичні системи, інститути та режими, політичні процеси та політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.
- СК-05. Спроможність комплексно використовувати нормативну та емпіричну політичну теорію, методологію політичних досліджень та прикладного політичного аналізу.
- СК-06. Здатність використовувати широкий спектр концептів і методів для інтерпретації та аналізу політики на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.
- СК-09. Вміння застосовувати форми, інструменти та методи публічної політики європейських країн у практичній професійній діяльності в Україні.

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми вивчення навчальної дисципліни «**Магістерський семінар**» повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Застосовувати для розв’язування складних задач політології розуміння природи та значення політики як специфічного виду людської діяльності та особливої сфери пізнання, включаючи розвиток уявлень про політику та її сучасні інтерпретації, особливостей реалізації влади у різних політичних системах, їх соціально-економічного, історичного та соціокультурного контексту.	ПРН-01.

Застосовувати спеціалізовані концептуальні знання з політології, що включають сучасні наукові здобутки у сфері професійної діяльності або галузі знань і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень, критичне осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань.	ПРН-02.
Вільно спілкуватись усно і письмово українською та англійською мовами при обговоренні професійних питань, досліджень та інновацій в сфері політології.	ПРН-03.
Приймати ефективні рішення з питань політики, політичних наук і дотичних проблем, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати розвиток політичних процесів; визначати фактори, що впливають на них і на досягнення поставлених цілей; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки політичних рішень.	ПРН-04.
Планувати, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт відповідно до встановлених вимог.	ПРН-05.
Критично осмислювати принципи здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів.	ПРН-06.
Розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері політології та з дотичних до неї міждисциплінарних напрямів з урахуванням методологічних, економічних, соціальних, правових та етичних аспектів.	ПРН-08.
Враховувати у дослідницькій, експертній, консультаційній, політичній, публічній та організаційній діяльності етнокультурні параметри суспільства, зокрема у регіоні Центральної Європи, їх вплив на публічну політику та національну і міжнародну безпеку	ПРН-10.
Здійснювати інформаційно-аналітичну, експертну, проектну діяльність, володіти навичкам політичної діагностики, прогнозування та моделювання, враховуючи міжнародний та регіональний контекст Центральної Європи.	ПРН-12.

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті

здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Магістерський семінар»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Вміти формулювати мету, завдання, об'єкт і предмет дослідження, а також вибудувати структуру наукового дослідження, пов'язаного із проблематикою політології	ПРН-01.
Володіти ключовими методологічними підходами та адекватно користуватися ними в ході здійснення наукових досліджень	ПРН-02.
Вміти користуватися іноземною джерельною базою при виконанні магістерської дипломної роботи	ПРН-03.
Вміти приймати ефективні рішення у політичній сфері на основі адекватної побудови та виконання наукових досліджень	ПРН-04.
Розуміти та чітко дотримуватися алгоритму здійснення наукового дослідження	ПРН-05.
Вміти користуватися критичним мисленням в процесі аналізу наукових джерел та при оцінюванні процесів світової політики, а також політики окремих країн та регіонів	ПРН-06.
Вміти проводити наукові дослідження в ході розробки та реалізації наукових та прикладних проєктів, пов'язаних із політичною наукою	ПРН-08.
Володіти інструментарієм політичної науки для наукового вивчення складних питань, пов'язаних із регіоном Центральної Європи, в тому числі й питань етнокультурного розвитку	ПРН-10.
Розуміти специфіку наукових досліджень та актуальність тематики в міжнародному та регіональному контексті Центральної Європи	ПРН-12.

ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- залік;
- контрольна робота;
- відповіді на практичних заняттях;
- тестування;
- презентація результатів індивідуальної роботи здобувача.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: усні відповіді на практичних заняттях, письмове тестування з теми.

Форма модульного контролю: письмова контрольна робота.

Форма підсумкового семестрового контролю: усний залік.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота									Модульна контрольна робота	Сума
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	Тема 9	50 балів	100 балів
11	11	11	11	11	11	11	12	11		

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні заняття	9	30
Презентація результатів індивідуальної роботи	1	20
Модульна контрольна робота	1	50
Разом	x	100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи.

Модульна контрольна робота складається з трьох рівнів завдань.

Перший рівень завдань складають тести. Тести призначені оцінити знання понятійно-категоріального змісту та тематичної проблематики навчальної дисципліни, яка надавалася і обговорювалася на практичних заняттях. Максимальна кількість балів за виконання першого рівня завдань 20 балів.

Другий рівень завдань складають відкриті запитання, які покликані з'ясувати розуміння основних принципів, функцій, форм та різновидів досліджуваних явищ та процесів. Максимальна кількість балів за виконання завдань другого рівня 15 балів.

Третій рівень завдань представлено питаннями (питанням), які мають творчо-аналітичний характер та покликані з'ясувати вміння здобувачів вищої освіти обґрунтовувати та аргументувати висновки з проблематики навчальної дисципліни. Максимальна кількість балів за виконання завдань третього рівня 15 балів.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю.

Відповідно до «Положення про порядок та методику проведення семестрових (курсних) екзаменів і заліків в Ужгородському національному університеті» (затверджено Наказом Ректора ДВНЗ «УжНУ» № 698/01-17 від 08.05.2015 р.), знання здобувачів вищої освіти оцінюються як з теоретичної, так і з практичної підготовки за такими критеріями:

- 1) оцінку «відмінно» (90-100 балів, А) заслуговує здобувач, який:

- всебічно і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом;
- вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях;
- засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою;
- засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває;
- вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію;
- самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової роботи.

2) оцінку «добре» (82-89 балів, В) – заслуговує здобувач, який:

- повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, в тому числі застосовує його на практиці, має системні знання в достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях;
- має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування;
- під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправив, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;

3) оцінку «добре» (74-81 бал, С) заслуговує здобувач, який:

- в цілому навчальну програму засвоїв, але відповідає на екзамені з певною кількістю помилок;
- вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність;
- опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою;

4) оцінку «задовільно» (64-73 бали, D) – заслуговує здобувач, який:

- знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії;
- виконує завдання непогано, але зі значною кількістю помилок;
- ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою;

- допускає на заняттях чи екзамені помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення.

5) оцінку «задовільно» (60-63 бали, E) – заслуговує здобувач, який:

- володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер.

6) оцінка «незадовільно» (35-59 балів, FX) – виставляється здобувачу, який:

виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань.

7) оцінка «незадовільно» (35 балів, F) – виставляється здобувачу, який:

- володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім;

- допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою;

- не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення даної дисципліни.

Таблиця відповідності оцінок за різними шкалами

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		диференційована	недиференційована
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	незараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням	незараховано з обов'язковим повторним вивченням

		ДИСЦИПЛІНИ	ДИСЦИПЛІНИ
--	--	-------------------	-------------------

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Зміст навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1

Тема 1. Дипломна робота магістра: поняття та основні вимоги.
Вступ до курсу.

Магістерська робота як різновид наукового дослідження. Спільне та відмінне у курсовій, бакалаврській та магістерській роботах.

Особливості науково-дослідної роботи. Вимоги до дипломної роботи магістра. Актуальність теми дослідження. Критичний аналіз джерельної бази. Чітке визначення мети, об'єкта та предмета дослідження.

Вміння ставити проблему у дипломній роботі. Здатність обґрунтовувати власні узагальнення та висновки. Володіння методикою дослідження та навичками самостійної роботи. Вміння аналізувати різні аспекти політичної реальності.

Тема 2. Алгоритм написання дипломної роботи магістра.

Логіка виконання магістерської роботи. Етапи виконання. Вибір теми. Підбір джерел та літератури для підготовки роботи. Складання попереднього плану роботи. Комунікація з науковим керівником.

Визначення мети, завдань, об'єкта та предмета дослідження. Написання змістової частини відповідно до структури роботи. Формування висновків та рекомендацій.

Подання чорнового варіанту роботи науковому керівникові. Робота над зауваженнями наукового керівника. Чистове оформлення роботи.

Підготовка до захисту. Процедура захисту.

Тема 3. Вибір теми магістерської дипломної роботи.

Різновиди наукових тем: теоретичні та прикладні. Особливості та технології вибору теми дипломної роботи магістра.

Актуальність теми дослідження. Новизна підходу до дослідження політичних явищ, процесів, інститутів. Новизна інтерпретації.

Роль наукового керівника при виборі теми магістерської роботи. Поняття «наукового інтересу». Особливості комунікації з керівником при виборі теми.

Попередні напрацювання здобувача освіти (курсіві, бакалаврська робота, можливі публікації) як фактор при виборі теми дипломної роботи магістра.

Тема 4. Підбір та аналіз джерельної бази для підготовки роботи.

Особливості пошуку та підбору джерел та літератури для підготовки дипломної роботи магістра. Опрацювання науково-методичних журналів.

Багатомні видання. Монографії. Енциклопедії, словники. Дисертації, автореферати дисертацій.

Специфіка пошуку необхідних матеріалів у мережі Інтернет.

Комунікація з науковим керівником та консультантами щодо опрацювання першочергової літератури.

Логіка опрацювання джерельної бази. Рух від робіт, в яких проблема представлена узагальнено, до більш спеціалізованих робіт.

Тема 5. Визначення об'єкта, предмета, мети та завдань дослідження.

Об'єкт і предмет дослідження. Особливості формулювання об'єкта і предмета. Співвіднесення між об'єктом і предметом дослідження.

Мета дослідження. Необхідність обґрунтування цілі дослідження. Узгодження мети і теми роботи.

Завдання магістерської роботи. Співвіднесення завдань та структури дипломної роботи магістра. Необхідність відповідності висновків завданням дослідження. Вимоги до написання вступної частини роботи.

Змістова частина роботи в контексті послідовного вирішення завдань та розкриття мети.

Тема 6. Методологічний аспект дипломної роботи магістра.

Метод як спосіб отримання результату в науковому дослідженні. Методологія. Методологічні підходи політичної науки.

Структурний функціоналізм. Системний аналіз. Біхевіоризм. Конфліктологічний підхід.

Представлення методів та методології дослідження як структурної складової вступу до дипломної роботи магістра. Недоцільність вказування методів, які не було використано в ході здійснення дослідження.

Теоретико-методологічний розділ магістерської роботи. Структура розділу. Обґрунтування використання конкретних методів дослідження.

Тема 7. Формування висновків та рекомендацій.

Поняття висновків у наукових дослідженнях. Висновки дипломної

роботи магістра. Необхідність відповідності висновків завданням.

Підходи до структурування висновків. Змістова частина роботи та висновки. Висновки до розділів роботи та загальні висновки.

Критерії до оформлення тексту висновків. Узагальнення та підсумок. Ґрунтовність та вичерпність висновків.

Тема 8. Вимоги до оформлення магістерської дипломної роботи.

Загальні вимоги до оформлення дипломної роботи магістра. Обсяг роботи, нумерація сторінок, шрифт, інтервал.

Оформлення назв структурних частин роботи. Вимоги до оформлення назв розділів та підрозділів. Специфіка оформлення таблиць та ілюстрацій у магістерській роботі.

Оформлення цитат у тексті роботи. Оформлення посилань. Правила оформлення скорочень у тексті. Дотримання вимог академічної доброчесності. Боротьба з плагіатом та фабрикацією.

Оформлення списку використаних джерел. Приклади бібліографічного опису.

Тема 9. Порядок захисту магістерської роботи.

Допуск роботи до захисту. Основні вимоги. Подача та реєстрація роботи на кафедрі. Терміни подачі роботи на кафедру.

Подання на роботу наукового керівника. Відгук на роботу рецензента. Форма написання рецензії. Позитиви та недоліки магістерської роботи.

Екзаменаційна комісія. Процедура публічного захисту. Виклад здобувачем освіти основних результатів дослідження. Запитання членів комісії. Виступ рецензента.

Оцінювання тексту дипломної роботи магістра із врахуванням захисту. Оголошення результатів захисту дипломних робіт.

2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: денна					
	Усього	у тому числі				
		лекції	практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
1-й семестр						
Модуль 1						
Тема 1. Дипломна робота магістра: поняття та основні вимоги. Вступ до курсу.	-	2	-	-	8	
Тема 2. Алгоритм написання дипломної роботи магістра.	-	2	-	-	8	
Тема 3. Вибір теми магістерської дипломної роботи.	-	2	-	-	8	
Тема 4. Підбір та аналіз джерельної бази для підготовки роботи.	-	2	-	-	8	
Тема 5. Визначення об'єкта, предмета, мети та завдань дослідження.	-	2	-	-	8	
Тема 6. Методологічний аспект дипломної роботи магістра.	-	2	-	-	8	
Тема 7. Формування висновків та рекомендацій.	-	2	-	-	8	
Тема 8. Вимоги до оформлення магістерської дипломної роботи.	-	2	-	-	8	
Тема 9. Порядок захисту магістерської роботи.	-	2	-	-	8	
Разом за модуль	-	18	-	-	72	
Разом за семестр	-	18	-	-	72	

3. Теми практичних (семінарських, лабораторних) занять.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Тема 1. Дипломна робота магістра: поняття та основні вимоги. Вступ до курсу.	2	-
2.	Тема 2. Алгоритм написання дипломної роботи магістра.	2	-
3.	Тема 3. Вибір теми магістерської дипломної роботи.	2	-
4.	Тема 4. Підбір та аналіз джерельної бази для підготовки роботи.	2	-
5.	Тема 5. Визначення об'єкта, предмета, мети та завдань дослідження.	2	-
6.	Тема 6. Методологічний аспект дипломної роботи магістра.	2	-
7.	Тема 7. Формування висновків та рекомендацій.	2	-
8.	Тема 8. Вимоги до оформлення магістерської дипломної роботи.	2	-
9.	Тема 9. Порядок захисту магістерської роботи.	2	-
Разом		18	-

4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Тема 1. Дипломна робота магістра: поняття та основні вимоги. Вступ до курсу.	8	-
2.	Тема 2. Алгоритм написання дипломної роботи магістра.	8	-
3.	Тема 3. Вибір теми магістерської дипломної роботи.	8	-
4.	Тема 4. Підбір та аналіз джерельної бази для підготовки роботи.	8	-
5.	Тема 5. Визначення об'єкта, предмета, мети та завдань дослідження.	8	-
6.	Тема 6. Методологічний аспект дипломної роботи магістра.	8	-
7.	Тема 7. Формування висновків та рекомендацій.	8	-
8.	Тема 8. Вимоги до оформлення магістерської дипломної роботи.	8	-
9.	Тема 9. Порядок захисту магістерської роботи.	8	-
Разом		72	-

ТЕМАТИКА, ПЛАНИ ТА ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Дипломна робота магістра: поняття та основні вимоги.

Вступ до курсу.

1. Магістерська робота як різновид наукового дослідження.
2. Особливості науково-дослідної роботи. Вимоги до дипломної роботи магістра.
3. Вміння ставити проблему у дипломній роботі.
4. Здатність обґрунтовувати власні узагальнення та висновки.
5. Вміння аналізувати різні аспекти політичної реальності.

Варто знати:

Дипломна робота магістра – це складова підсумкової атестації здобувача освіти, випускова науково-дослідна робота за освітнім ступенем магістра, головною метою і змістом якої є наукові дослідження з новітніх актуальних питань теоретичного або прикладного характеру за профілем підготовки. Дипломна робота магістра є самостійним науковим дослідженням здобувача освіти, основним завданням якої є продемонструвати рівень освітньо-наукової підготовки, уміння самостійно вести науковий пошук, аналізувати наукові проблеми і розв’язувати конкретні наукові завдання.

До дипломної роботи магістра висуваються наступні *вимоги*:

- актуальність теми для сучасної науки;
- вивчення та критичний аналіз наукових праць з аналізованої проблеми;
- чітка характеристика об’єкта, предмета, мети, завдань та методів дослідження.

Дипломна робота магістра повинна *засвідчити*:

- знання магістранта із сучасної теорії, а також вміння використовувати їх в практичній роботі;
- здатність ставити проблему та обґрунтовувати її актуальність, формулювати мету й завдання дослідження, вибудовувати логіко-структурну схему роботи, працювати з джерелами та фактами;
- вміння глибоко аналізувати й оцінювати різні аспекти діяльності з урахуванням світового та вітчизняного досвіду;
- здатність обґрунтовувати власні узагальнення, висновки та пропозиції;
- навички самостійної роботи й оволодіння методикою дослідження і проведення експерименту при вирішенні наукових проблем, поставлених у роботі.

Рекомендована література:

1. Ковальчук В.В., Моїсєєв Л.М. Основи наукових досліджень: Навчальний посібник. 5-е вид. Київ: Видавничий дім “Професіонал”, 2008. 240 с.
2. Маслова Н.Г. Академічна свобода та академічна відповідальність. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право». 2017. Випуск 43. Том 1. С. 72–76.
3. Еко У. Як написати дипломну роботу: Гуманітарні науки / Умберто Еко. Тернопіль: Мандрівець, 2007. 224 с.

Тема 2. Алгоритм написання дипломної роботи магістра.

1. Логіка та етапи виконання магістерської роботи.
2. Складання попереднього плану роботи. Комунікація з науковим керівником.
3. Написання змістової частини відповідно до структури роботи. Формування висновків та рекомендацій.
4. Робота над зауваженнями наукового керівника. Чистове оформлення роботи.
5. Підготовка до захисту. Процедура захисту.

Варто знати:

Виконання дипломної роботи магістра передбачає послідовне проходження низки етапів. Кожен із етапів, будучи окремо взятим, є дуже важливим, а тому нехтування навіть одним із них може призвести до суттєвих недоліків у магістерській роботі, чи в процесі її захисту. В цілому можна виділити наступні етапи в процесі роботи над дипломною роботою магістра:

- Вибір теми.
- Підбір джерел та літератури для підготовки роботи.
- Складання попереднього плану роботи, узгодження його з науковим керівником.
- Визначення об’єкта, предмета дослідження, формулювання мети та завдань.
- Викладення тексту роботи згідно з її структурою.
- Формування висновків та рекомендацій.
- Подання чорнового варіанту роботи науковому керівникові.
- Усунення зауважень та доопрацювання роботи.
- Чистове оформлення роботи.
- Захист роботи.

Важливо дотримуватися саме такої послідовності в процесі роботи над магістерським дослідженням, адже від цього буде залежати якість дипломної роботи, її змістове наповнення та представлення здобутків магістранта.

Рекомендована література:

1. Горло Н. В., Кіндратець О. М., Лепська Н. В., Мальована Ю. Г., Руднева А. О., Хорішко Л. С., Цокур Є. Г. Теорія та методологія політичної науки : навчальний посібник для здобувачів третього рівня освіти спеціальності "052 Політологія" освітньо-наукової програми "Політологія". Запоріжжя : КСК-Альянс, 2021. 75 с.
2. Теорія і практика політичного аналізу: Навч. посіб. / Авт. кол.: О. Л. Валевський, Ю. Г. Кальниш, В. А. Ребкало та ін; За заг. ред. О. Л. Валевського, В. А. Ребкала. К.: Міленіум, 2003. 226 с.
3. Як написати дипломну роботу: навчально-методичні рекомендації [вид. доп. і переробл.] / Упорядники: Вегеш І.М., Гайданка Є.І., Червеняк К.Т.; Навчально-методична серія «КАФЕДРА» / № 39. Ужгород, 2019. 54 с.

Тема 3. Вибір теми магістерської дипломної роботи.

1. Різновиди наукових тем: теоретичні та прикладні.
2. Особливості та технології вибору теми дипломної роботи магістра.
3. Актуальність теми дослідження.
4. Роль наукового керівника при виборі теми магістерської роботи.
5. Попередні напрацювання здобувача освіти (курсіві, бакалаврська робота, можливі публікації) як фактор при виборі теми дипломної роботи магістра.

Варто знати:

Тема випускної роботи обирається здобувачем освіти за власним бажанням, виходячи зі своїх наукових уподобань, зацікавленості та попереднього досвіду написання наукових (курсівих) робіт.

Здобувач освіти може запропонувати власну тему роботи, яка не передбачена тематикою, визначеною кафедрою, обґрунтувавши доцільність її розробки. Якщо така тема відповідає спеціальності «Політологія», то вона може бути затверджена кафедрою та доданою до запропонованого кафедрою переліку тем.

Кожна тема магістерської роботи може бути обрана лише одним здобувачем освіти. Обрана тематика роботи закріплюється за ним і не може бути змінена ним на власний розсуд. Тому магістрантам слід чітко пам'ятати формулювання теми роботи, оскільки навіть незначні зміни у формулюванні (наприклад, перестановка слів або додавання чи віднімання розділових знаків) вважаються невідповідністю затвердженій темі.

Остаточне формулювання теми дипломної роботи кожного

здобувача освіти закріплюється розпорядженням декана факультету, на підставі подання кафедри, не пізніше як за 3 місяці до її захисту, згідно з навчальним планом.

У разі несвоєчасного подання теми, здобувач освіти вважається порушником навчального процесу. У такому випадку кафедра може самостійно, за пропозицією наукового керівника, закріпити за здобувачем освіти відповідну тему роботи, яка не може бути змінена ним у подальшому.

Рекомендована література:

1. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. Фонд «Міжнарод. фонд дослідж. освіт. політики»; за заг. ред. Т.В. Фінікова, А.Є. Артюхова. Київ: Таксон, 2016. 234 с.
2. Еко У. Як написати дипломну роботу: Гуманітарні науки / Умберто Еко. Тернопіль: Мандрівець, 2007. 224 с.
3. Як написати дипломну роботу: навчально-методичні рекомендації [вид. доп. і переробл.] / Упорядники: Вегеш І.М., Гайданка Є.І., Червеняк К.Т.; Навчально-методична серія «КАФЕДРА» / № 39. Ужгород, 2019. 54 с.

Тема 4. Підбір та аналіз джерельної бази для підготовки роботи.

1. Особливості пошуку та підбору джерел для підготовки дипломної роботи магістра.
2. Опрацювання науково-методичних журналів.
3. Багатотомні видання. Монографії.
4. Енциклопедії, словники. Дисертації, автореферати дисертацій.
5. Специфіка пошуку необхідних матеріалів у мережі Інтернет.
6. Логіка опрацювання джерельної бази. Рух від робіт, в яких проблема представлена узагальнено, до більш спеціалізованих робіт.

Варто знати:

Після визначення теми роботи варто розпочати пошук і підбір джерел та літератури для підготовки роботи. Потрібно переглянути науково-методичні журнали, в яких можуть бути опубліковані необхідні матеріали. Важливе значення мають також матеріали, розміщені в мережі Інтернет.

Під час підбору джерел та літератури здобувач освіти може звернутися до наукового керівника, який порадить, на які з них варто звернути увагу в першу чергу. Ознайомлення з джерелами та

літературою з обраної теми дозволить магістранту послідовно підходити до розв'язання проблеми. Опрацювання джерельної бази найкраще розпочати з праць, де проблема відображається в цілому, а потім перейти до більш спеціалізованих досліджень.

Здобувач освіти повинен опрацювати максимально широке коло наукових робіт із досліджуваної ним проблематики (монографії, багатотомні видання, словники, енциклопедії, дисертації, автореферати дисертацій, статті, тези і т.д.). Від кількості та якості опрацьованих джерел буде залежати вагомість та об'єктивність дослідження магістранта.

Рекомендована література:

1. Єріна А.М., Захожай В.Б., Єрін Д.Л. *Методологія наукових досліджень: Навчальний посібник*. Київ: Центр навчальної літератури, 2004. 212 с.
2. Ковальчук В.В., Моїсєєв Л.М. *Основи наукових досліджень: Навчальний посібник*. 5-е вид. Київ: Видавничий дім "Професіонал", 2008. 240 с.
3. *Підготовка і захист випускної кваліфікаційної роботи: метод. посіб.* / [В. В. Бойченко, Н.В. Безлюдна, М. І. Гагарін [та ін.] ; за ред. М. В. Кудли ; МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини. Вид. 2-ге, переробл. Умань: Візаві, 2021. 130 с.
4. *Як написати дипломну роботу: навчально-методичні рекомендації [вид. доп. і переробл.] / Упорядники: Вегеш І.М., Гайданка Є.І., Червеняк К.Т.; Навчально-методична серія «КАФЕДРА» / № 39. Ужгород, 2019. 54 с.*

Тема 5. Визначення об'єкта, предмета, мети та завдань дослідження. Вступ магістерської роботи.

1. Об'єкт і предмет дослідження. Особливості формулювання об'єкта і предмета.
2. Мета дослідження.
3. Завдання магістерської роботи.
4. Вимоги до написання вступної частини роботи.
5. Співвіднесення завдань та структури дипломної роботи магістра.
6. Змістова частина роботи в контексті послідовного вирішення завдань та розкриття мети.

Варто знати:

Після узгодження попереднього плану роботи, здобувач освіти

повинен приступити до визначення об'єкту та предмету дослідження. Тобто, він повинен чітко визначити, що саме буде досліджувати. Також він повинен чітко сформулювати мету дослідження, тобто вказати для чого вивчається обрана проблематика. З мети роботи випливають завдання, які повинен виконати магістрант. Чітко визначені завдання дозволять добре структурувати роботу та виконати її на належному рівні. Завдання повинні відповідати структурі роботи, слугуючи розкриттю мети дослідження. Кількість завдань повинна бути невеликою, але також і не дуже малою. Середній показник кількості завдань у магістерській роботі – 4-5 завдань.

Вступна частина роботи є дуже важливою структурною частиною. Від її якісної подачі буде залежати сприйняття всього дослідження. У вступі здобувач освіти розкриває актуальність обраної теми, окреслює коло питань, яким присвячена робота, формулює мету, визначає об'єкт та предмет дослідження, наводить обґрунтування необхідності проведення дослідження та інші вихідні дані до випускної роботи. Обсяг вступу повинен складати 4 – 6 сторінок.

У вступі подають загальну характеристику дипломної роботи у такій послідовності:

Актуальність теми. Актуальність теми – це важливість, суттєве значення, відповідність теми дослідження сучасним потребам певної галузі науки та перспективам її розвитку, практичним завданням відповідної сфери діяльності. Здобувач освіти повинен стисло, і в той же час переконливо, пояснити чому важливо досліджувати саме цю тему. Висвітлення актуальності повинно бути стислим.

Мета і завдання дослідження. Мета дипломної роботи – це кінцевий результат дослідження, який передбачає розв'язання визначеної проблеми; завдання – це певні етапи досягнення цього результату. Відповідно до визначеної мети формулюються завдання, які деталізують та розкривають мету.

Об'єкт і предмет дослідження. Об'єкт дослідження – це процес або явище, що породжують проблемну ситуацію і обрані для вивчення. Предмет дослідження міститься в межах об'єкта. Об'єкт і предмет дослідження співвідносяться як загальне і часткове. Тобто предмет дослідження – це та частина об'єкта, яка безпосередньо вивчається.

Методи дослідження. У вступі також необхідно подати перелік методів дослідження, які були використані для досягнення поставленої мети. Метод – це спосіб отримання результату дослідження. При цьому студент повинен вказати яким чином і в якому випадку був використаний той чи інший метод. Це дасть змогу

пересвідчитися у логічності та прийнятності вибору саме цих методів. Не варто вказувати метод, який не використовувався під час написання дипломної роботи.

Ступінь наукового вивчення проблеми. Обов'язковою частиною вступу є висвітлення ступеню наукового вивчення проблеми. В нього включаються найбільш цінні, важливі роботи з досліджуваної теми (15 – 20 джерел). Матеріали огляду слід систематизувати в проблемному або хронологічному порядку.

Закінчується вступ описом *структури роботи*. Автор повинен вказати, що дипломна робота складається зі вступу, переліку умовних скорочень (за потреби), трьох або чотирьох розділів, висновків, списку використаних джерел (з певної кількості найменувань), додатків (за потреби). Потім коротко (на кожен розділ – 1 – 2 речення) розкрити зміст розділів роботи.

Рекомендована література:

1. Підготовка і захист випускної кваліфікаційної роботи: метод. посіб. / [В. В. Бойченко, Н.В. Безлюдна, М. І. Гагарін [та ін.] ; за ред. М. В. Кудли ; МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини. Вид. 2-ге, переробл. Умань: Візаві, 2021. 130 с.
2. Як написати дипломну роботу: навчально-методичні рекомендації [вид. доп. і переробл.] / Упорядники: Вегеш І.М., Гайданка Є.І., Червеняк К.Т.; Навчально-методична серія «КАФЕДРА» / № 39. Ужгород, 2019. 54 с.
3. Vox-Steffensmeier J.M., Brady H.E., Collier D. The Oxford handbook of political methodology. Oxford University Press, New York, 2010.

Тема 6. Методологічний аспект дипломної роботи магістра.

1. Метод як спосіб отримання результату в науковому дослідженні.
2. Методологія. Методологічні підходи політичної науки.
3. Представлення методів та методології дослідження як структурної складової вступу до дипломної роботи магістра.
4. Особливості написання теоретико-методологічного розділу магістерської роботи.

Варто знати:

Методологія є важливою складовою в ході написання дипломної роботи магістра. Методологія у найзагальнішому сенсі є сукупністю

прийомів та методів дослідження, які комплексно застосовуються в науці.

В політологічних дослідженнях використовується досить широке коло методологічних підходів, до основних з яких можна віднести наступні:

- системний підхід – методологія, яка передбачає встановлення зв'язків між елементами досліджуваної системи;
- структурний функціоналізм – запозичений у соціології методологічний підхід, який полягає у трактуванні суспільства як соціальної системи, що включає низку структурних компонентів, кожен з яких покликаний виконувати власну функцію;
- інституціоналізм – запозичений в економіки підхід, який передбачає дослідження еволюції соціальних інститутів та їхнього впливу на поведінку людини;
- біхевіоризм – методологічний підхід, який має на меті пояснити поведінку людини, а також проаналізувати стимули, які її обумовлюють;
- конфліктологічний підхід – підхід, за допомогою якого вивчаються причини, еволюція та наслідки конфліктів;
- структуралізм – методологія, за допомогою якої аналізують певну галузь, як складну структуру взаємопов'язаних елементів.

Рекомендована література:

1. Вегеш І., Колодій М. Методологія політичної науки: етапи становлення. Теоретико-методологічні підходи до вивчення суспільно-політичних інститутів та процесів: колективна монографія / за заг. ред.: Юрія Остапця і Маріана Токаря; Каф. політ. і держупр.; Ужгород. нац. ун-тет. Ужгород: Поліграфцентр «Ліра», 2022. С. 7-26.
2. Єріна А.М., Захожай В.Б., Єрін Д.Л. Методологія наукових досліджень: Навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2004. 212 с.
3. Основи методології та організації наукових досліджень: Навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнтів / за ред. А. Є. Конверського. К.: Центр учбової літератури, 2010. 352 с. // https://biology.univ.kiev.ua/images/stories/Upload/Kafedry/Biofizyky/2014/konversky_osn_metod_ta_org_nayk_dosl.pdf
4. Політична наука: Методи досліджень : підручник. Рек. МОН. / За ред. О. А. Габрієляна. Київ : ВЦ “Академія”, 2012. 320 с. Серія “Альма-матер.
5. Vox-Steffensmeier J.M., Brady H.E., Collier D. The Oxford handbook of political methodology. Oxford University Press, New York, 2010.

Тема 7. Формування висновків та рекомендацій.

1. Поняття висновків у наукових дослідженнях.
2. Висновки дипломної роботи магістра.
3. Підходи до структурування висновків.
4. Висновки до розділів роботи та загальні висновки.
5. Критерії до оформлення тексту висновків.

Варто знати:

Достовірність висновків загалом підтверджується вивченням практичного досвіду. При формулюванні висновків слід звернути увагу на те, щоб думки були пов'язані між собою логічно. Весь текст має бути підпорядкований одній головній ідеї. Один висновок не повинен суперечити іншому, а доповнювати та підкріплювати його. Якщо висновки не будуть пов'язані між собою, текст втратить свою єдність. Загальні висновки до роботи мають відповідати завданням, що були визначені у вступі, логічно та послідовно їх розкривати.

Висновки повинні бути пронумеровані таким чином, щоб номер кожного висновка відповідав номеру конкретного завдання, зазначеного у вступі. Невідповідність висновків завданням, або ж невідповідність висновків змістовій частині роботи є серйозним недоліком, присутність якого негативно вплине на якість всього дослідження.

Загальні висновки також повинні узгоджуватися із короткими висновками наприкінці кожного розділу роботи. Тексти цих висновків не повинні дублюватися.

Рекомендована література:

1. Еко У. Як написати дипломну роботу: Гуманітарні науки / Умберто Еко. Тернопіль: Мандрівець, 2007. 224 с.
2. Як написати дипломну роботу: навчально-методичні рекомендації [вид. доп. і переробл.] / Упорядники: Вегеш І.М., Гайданка Є.І., Червеньяк К.Т.; Навчально-методична серія «КАФЕДРА» / № 39. Ужгород, 2019. 54 с.
3. Bevir M, Rhodes RAW (eds). Routledge handbook of interpretative political science. Routledge, London, New York, 2016.
4. Vox-Steffensmeier J.M., Brady H.E., Collier D. The Oxford handbook of political methodology. Oxford University Press, New York, 2010.

Тема 8. Вимоги до оформлення магістерської дипломної

роботи.

1. Загальні вимоги до оформлення дипломної роботи магістра.
2. Оформлення вступу.
3. Оформлення назв структурних частин роботи.
4. Оформлення цитат у тексті роботи. Оформлення посилань.
5. Дотримання вимог академічної доброчесності.
6. Оформлення списку використаних джерел. Приклади бібліографічного опису.

Варто знати:

Обсяг дипломної роботи магістра – 60 – 80 сторінок друкованого тексту (без урахування списку використаних джерел та додатків).

Текст роботи друкується на одному боці аркуша (за винятком титульного аркуша) з використанням шрифтів текстового редактора Word (Times New Roman) розміру 14 через 1,5 інтервала.

Текст роботи слід друкувати, залишаючи поля таких розмірів: ліве – не менше 20 – 25 мм, праве – не менше 10 мм, верхнє – не менше 20 мм, нижнє – не менше 20 мм.

Назви структурних частин роботи – «ЗМІСТ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «ДОДАТКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ» друкуються по центру сторінки великими літерами жирним шрифтом.

Текст кожного розділу починається з нового аркуша. Текст нового підрозділу продовжується на тій же сторінці, на якій закінчився попередній підрозділ, якщо відстань до кінця сторінки більша, ніж 6 рядків. Якщо відстань до кінця сторінки складає менше 6 рядків, то новий підрозділ доцільно перенести на іншу сторінку. Крапка після назв структурних частин роботи не ставиться.

Відстань між назвою розділу та назвою підрозділу (текстом) повинна складати 2 інтервали. Відстань між текстом попереднього підрозділу та назвою наступного підрозділу відповідає двом інтервалам.

Цифровий матеріал у роботі необхідно подавати у вигляді таблиці. Таблиця має мати назву та номер. Нумерують таблиці послідовно суцільною нумерацією в межах розділу. У правому верхньому куті над заголовком таблиці вказують слово «Таблиця» та її номер. У наступному рядку по центру вказують назву таблиці.

Ілюстрації необхідно розмішувати в роботі безпосередньо після тексту, де вони відзначаються вперше. На всі ілюстрації повинні бути зноски в роботі. Ілюстрації можуть мати назву, яка розміщується під ілюстрацією разом з номером ілюстрації. Ілюстрації необхідно нумерувати арабськими цифрами порядковою

нумерацією в межах розділу.

Цитати – дослівні уривки з використаних джерел – використовуються в дипломній роботі для обґрунтування, підтвердження авторських аргументів або для критичного аналізу літературних джерел. Текст цитати береться в лапки і наводиться без жодних змін. Відхиленням від цього правила можуть бути:

а) пропуски окремих слів і фраз, за умови, що думку автора не буде спотворено, а пропуск буде позначено трьома крапками;

б) зміна відмінка слова для підпорядкування його синтаксичній будові фрази, частиною якої вона є.

Щоб не перенасичувати текст цитатами, доцільно використовувати переказ чужих думок. Переказ має бути максимально точним. Як і цитата, переказ має супроводжуватись посиланням на використане джерело.

Особливу увагу при виконанні дипломної роботи слід приділити використанню наукових праць інших авторів. Таке використання можливе лише за умови дотримання авторських прав, за допомогою належним чином оформлених посилань.

Рекомендована література:

1. Академічна доброчесність, відкрита наука та штучний інтелект: як створити доброчесне освітнє середовище: збірник есе програми підвищення кваліфікації / упорядники: А. Артюхов, М. Віхляєв, Ю. Волк. 18 вересня – 18 жовтня 2023 року. Львів – Торунь: Liha-Pres, 2023. 524 с.
2. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. Фонд «Міжнарод. фонд дослідж. освіт. політики»; за заг. ред. Т.В. Фінікова, А.Є. Артюхова. Київ: Таксон, 2016. 234 с.
3. Вергун А. Р., Ягело С. П. Антиплагіатна експертиза: програмне забезпечення, заходи та імплементація принципів академічної доброчесності. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. Запоріжжя : КПУ, 2021. Вип. 76. С. 89–94. Т. 1. DOI: [https:// doi.org/10.32840/1992-5786.2021.76-1.16](https://doi.org/10.32840/1992-5786.2021.76-1.16). URL: http://www.pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2021/76/part_1/18.pdf
4. Підготовка і захист випускної кваліфікаційної роботи: метод. посіб. / [В. В. Бойченко, Н.В. Безлюдна, М. І. Гагарін [та ін.] ; за ред. М. В. Кудли ; МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини. Вид. 2-ге, переробл. Умань: Візаві, 2021. 130 с.
5. Як написати дипломну роботу: навчально-методичні рекомендації [вид. доп. і переробл.] / Упорядники: Вегеш І.М., Гайданка Є.І., Червеньяк К.Т.; Навчально-методична серія «КАФЕДРА» / № 39. Ужгород, 2019. 54 с.

Тема 9. Порядок захисту магістерської роботи.

1. Допуск роботи до захисту. Основні вимоги.
2. Подання на роботу наукового керівника. Відгук на роботу рецензента.
3. Форма написання рецензії. Позитиви та недоліки магістерської роботи.
4. Екзаменаційна комісія. Процедура публічного захисту.

Варто знати:

Чорновий варіант роботи повинен бути поданий науковому керівнику заздалегідь, щоб він мав достатньо часу для ознайомлення з ним. Робота повинна подаватися вже готовою (титульний аркуш, зміст, вступ, текст, висновки та список використаних джерел).

Не варто подавати роботу науковому керівнику частинами, адже у такому разі він не матиме цілісної картини й не зможе сформулювати зауваження та рекомендації.

Науковий керівник, ознайомившись із текстом роботи, формулює зауваження (що зроблено неправильно) та рекомендації (як слід зробити правильно).

Після ознайомлення з зауваженнями та рекомендаціями наукового керівника, здобувач освіти повинен усунути зауваження і доопрацювати роботу згідно із визначеними рекомендаціями. Не виключений випадок, що здобувачеві освіти доведеться неодноразово доопрацьовувати роботу і подавати новий варіант чернетки науковому керівнику, тому для підготовки дипломної роботи варто виділити достатньо часу.

Слід також зазначити, що, працюючи над усуненням зауважень, магістрант не зобов'язаний бездумно виконувати всі рекомендації наукового керівника. Працюючи з науковим керівником, здобувач освіти має право дотримуватися власної позиції, за умови її чіткої аргументації.

Після остаточного узгодження чернетки з керівником здобувач освіти оформляє чистовий варіант та подає роботу у переплетеному вигляді на кафедру для її реєстрації та подальшого рецензування.

До публічного захисту допускається робота, яка здана на кафедру:

- у переплетеному вигляді;
- у встановлений термін;
- з особистим підписом автора на останній сторінці;
- за наявності реєстраційного номера, дати та підпису

методиста кафедри на титульній сторінці;

- за наявності подання (позитивного висновку) наукового керівника;
- за наявності рецензії рецензента.

Для захисту дипломних робіт магістра створюється екзаменаційна комісія (ЕК). Робота подається і реєструється на кафедрі не пізніше ніж за 10 днів до встановленого терміну захисту і передається науковому керівнику. Науковий керівник не пізніше ніж через 2 дні після надходження роботи на кафедру оформляє подання (висновок про роботу), у якому рекомендує або не рекомендує її до захисту.

Зареєстрована робота після повернення науковим керівником з відповідним поданням (висновком про роботу) не пізніше як за 7 днів до встановленого терміну захисту передається для рецензії рецензенту. Рецензент повинен повернути роботу з рецензією секретарю ЕК не пізніше ніж за 1 добу до встановленого терміну захисту.

Форма написання рецензії затверджується кафедрою та передбачає ряд моментів, які є обов'язковими. До них належать:

- визначення актуальності обраної студентом теми;
- оцінка визначених у роботі об'єкта, предмета, мети та завдань дослідження, запропонованого ним плану (змісту) роботи;
- оцінка конкретної особистої участі автора в одержанні результатів, викладених у дипломній роботі; ступеня обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у роботі; теоретико-прикладної значимості отриманих результатів дослідження і рекомендацій з подальшого їх використання;
- оцінка структури роботи, мови, стилю, грамотності викладу наукового матеріалу;
- висновок щодо наявності в роботі позитивних моментів;
- висновок щодо наявності в роботі недоліків, виклад недоліків у систематизованому вигляді з відповідними конкретними прикладами;
- остаточний висновок щодо ступеня відповідності випускної роботи тим вимогам, які ставляться до такого виду робіт у вищому навчальному закладі – «повністю відповідає», «в основному відповідає», «повністю не відповідає»,
- пропозиція щодо можливої конкретної оцінки випускної роботи на захисті в ЕК.

Рецензія може бути написана рецензентом власноручно чи надрукована з обов'язковим зазначенням дати її написання та

особистим підписом. Слід також пам'ятати, що негативна рецензія не є підставою для відхилення роботи від її захисту.

Недоліки, виявлені рецензентом при вивченні роботи, за своїм характером та змістом можуть розглядатись як:

– *недоліки теоретичного характеру* – неповнота чи поверховість розгляду окремих питань, компліятивний характер дипломної роботи, суперечливість позицій автора, невірна оцінка існуючих теоретичних положень, відсутність власних висновків та пропозицій тощо;

– *невідповідність сучасному стану* – розгляд явищ чи подій, які вже втратили свою актуальність;

– *недоліки технічного характеру* – неповне чи неточне наведення у роботі назв та окремих положень нормативних актів, неточний їх переклад, невірне посилання на джерела їх опублікування тощо;

– *недоліки редакційного характеру* – невірні чи неточні посилання на літературні джерела, орфографічні та пунктуаційні помилки.

Крім вказаних, можуть мати місце й інші недоліки – порушення загальних вимог до оформлення роботи (перевищення обсягу, відсутність обов'язкових складових змісту чи вступу, недоліки в зовнішньому оформленні роботи тощо), невинуваті запозичення з джерел.

Захист роботи проводиться публічно, за участю не менше половини складу ЕК при обов'язковій присутності голови комісії.

На захисті магістранту надається слово для викладу основних висновків, зроблених ним у ході написання роботи, і відповідей на питання членів ЕК та інших осіб, які присутні на захисті. Для публічного виступу студенту надається 5-7 хвилин.

Після виступу студента надається слово рецензенту, а в разі його відсутності оголошується письмова рецензія, а також заслуховується відповідь студента на зауваження, висловлені в рецензії.

Дипломна робота оцінюється ЕК з урахуванням її змісту та результатів захисту, а також з урахуванням висновків рецензента.

Результати захисту дипломних робіт оголошуються у цей же день після оформлення протоколів засідання ЕК. Рішенням комісії можуть бути відзначені роботи, які складають теоретичну або практичну значимість і можуть бути рекомендовані до друку.

У випадках, коли захист випускної роботи визнається незадовільним, ЕК встановлює, чи може здобувач подати на повторний захист ту саму роботу з її доопрацюванням, чи він зобов'язаний опрацювати нову тему, визначену кафедрою.

Студентам, які не захищали роботу з документально

підтверджених, поважних причин (хвороба і т.п.) мають право провести захист у встановленому порядку.

Рекомендована література:

1. Вергун А. Р., Ягело С. П. Антиплагіатна експертиза: програмне забезпечення, заходи та імплементація принципів академічної доброчесності. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. Запоріжжя : КПУ, 2021. Вип. 76. С. 89–94. Т. 1. DOI: [https:// doi.org/10.32840/1992-5786.2021.76-1.16](https://doi.org/10.32840/1992-5786.2021.76-1.16). URL: http://www.pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2021/76/part_1/18.pdf
2. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. Фонд «Міжнарод. фонд дослідж. освіт. політики»; за заг. ред. Т.В. Фінікова, А.Є. Артюхова. Київ: Таксон, 2016. 234 с.
3. Як написати дипломну роботу: навчально-методичні рекомендації [вид. доп. і переробл.] / Упорядники: Вегеш І.М., Гайданка Є.І., Червеньяк К.Т.; Навчально-методична серія «КАФЕДРА» / № 39. Ужгород, 2019. 54 с.

ЗАВДАННЯ НА МОДУЛЬНІ КОНТРОЛЬНІ РОБОТИ

Методика модульного контролю знань студентів з навчальної дисципліни «*Магістерський семінар*» включає проведення однієї контрольної роботи та підсумкового контролю у формі диференційованого заліка.

ЗРАЗКИ ЗАВДАНЬ ДЛЯ МОДУЛЬНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

1. Поясніть сутність поняття «актуальність дослідження».
2. Назвіть основні етапи виконання магістерської роботи.
3. Особливості пошуку та підбору джерел для підготовки дипломної роботи магістра.
4. Специфіка пошуку необхідних матеріалів у мережі Інтернет.
5. Змістова частина роботи в контексті послідовного вирішення завдань та розкриття мети.
6. Метод як спосіб отримання результату в науковому дослідженні.
7. Методологія. Методологічні підходи політичної науки.
8. Представлення методів та методології дослідження як структурної складової вступу до дипломної роботи магістра.
9. Особливості написання теоретико-методологічного розділу магістерської роботи.
10. Поняття висновків у наукових дослідженнях.
11. Об'єкт і предмет дослідження. Особливості формулювання об'єкта і предмета.
12. Мета дослідження.
13. Завдання магістерської роботи.
14. Загальні вимоги до оформлення дипломної роботи магістра.
15. Оформлення назв структурних частин роботи.
16. Оформлення цитат у тексті роботи. Оформлення посилань.
17. Дотримання вимог академічної доброчесності.
18. Оформлення списку використаних джерел. Приклади бібліографічного опису.
19. Допуск роботи до захисту. Основні вимоги.
20. Подання на роботу наукового керівника. Відгук на роботу рецензента.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ (ЗАЛІК)

1. Магістерська робота як різновид наукового дослідження.
2. Особливості науково-дослідної роботи. Вимоги до дипломної роботи магістра.
3. Вміння ставити проблему у дипломній роботі.
4. Здатність обґрунтовувати власні узагальнення та висновки.
5. Вміння аналізувати різні аспекти політичної реальності.
6. Логіка та етапи виконання магістерської роботи.
7. Складання попереднього плану роботи. Комунікація з науковим

- керівником.
8. Написання змістової частини відповідно до структури роботи. Формування висновків та рекомендацій.
 9. Робота над зауваженнями наукового керівника. Чистове оформлення роботи.
 10. Підготовка до захисту. Процедура захисту.
 11. Різновиди наукових тем: теоретичні та прикладні.
 12. Особливості та технології вибору теми дипломної роботи магістра.
 13. Актуальність теми дослідження.
 14. Роль наукового керівника при виборі теми магістерської роботи.
 15. Попередні напрацювання здобувача освіти (курсіві, бакалаврська робота, можливі публікації) як фактор при виборі теми дипломної роботи магістра.
 16. Особливості пошуку та підбору джерел для підготовки дипломної роботи магістра.
 17. Опрацювання науково-методичних журналів.
 18. Багатотомні видання. Монографії.
 19. Енциклопедії, словники. Дисертації, автореферати дисертацій.
 20. Специфіка пошуку необхідних матеріалів у мережі Інтернет.
 21. Логіка опрацювання джерельної бази.
 22. Об'єкт і предмет дослідження. Особливості формулювання об'єкта і предмета.
 23. Мета дослідження.
 24. Завдання магістерської роботи.
 25. Співвіднесення завдань та структури дипломної роботи магістра.
 26. Змістова частина роботи в контексті послідовного вирішення завдань та розкриття мети.
 27. Метод як спосіб отримання результату в науковому дослідженні.
 28. Методологія. Методологічні підходи політичної науки.
 29. Представлення методів та методології дослідження як структурної складової вступу до дипломної роботи магістра.
 30. Особливості написання теоретико-методологічного розділу магістерської роботи.
 31. Поняття висновків у наукових дослідженнях.
 32. Висновки дипломної роботи магістра.
 33. Підходи до структурування висновків.
 34. Висновки до розділів роботи та загальні висновки.
 35. Критерії до оформлення тексту висновків.
 36. Загальні вимоги до оформлення дипломної роботи магістра.
 37. Оформлення назв структурних частин роботи.
 38. Оформлення цитат у тексті роботи. Оформлення посилань.
 39. Дотримання вимог академічної доброчесності.

40. Оформлення списку використаних джерел. Приклади бібліографічного опису.
41. Допуск роботи до захисту. Основні вимоги.
42. Подання на роботу наукового керівника. Відгук на роботу рецензента.
43. Форма написання рецензії. Позитиви та недоліки магістерської роботи.
44. Екзаменаційна комісія. Процедура публічного захисту.

ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ, ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

В умовах використання формату онлайн-навчання (дистанційного навчання) із застосуванням мережі Google Meet названі засоби, методи та форми визначаються за домовленістю зі здобувачами і в залежності від зручного виду взаємодії, застосовуються з допомогою існуючих функцій групових чатів та відеоконференцій.

Для ефективного засвоєння тематики є можливість демонстрації необхідних матеріалів на робочому столі комп'ютерного технічного засобу під час занять і семінарів. Зокрема, у разі потреби, під час онлайн-заняття можна надати доступ до свого екрану, щоб показати презентації або іншу тематичну інформацію на робочому столі.

Планування семінарських занять, модульних контрольних робіт, звітування за індивідуальну та іншу передбачену програмою роботу зі студентами, а також підсумкова перевірка знань у формі іспиту (заліку) здійснюється заздалегідь за допомогою прив'язки до Google-календаря. Синхронізація запланованих заходів виконується автоматично на всіх зручних для їх проведення пристроях.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основна література

1. Академічна доброчесність, відкрита наука та штучний інтелект: як створити доброчесне освітнє середовище: збірник есе програми підвищення кваліфікації / упорядники: А. Артюхов, М. Віхляєв, Ю. Волк. 18 вересня – 18 жовтня 2023 року. Львів – Торунь: Liha-Pres, 2023. 524 с.
2. Вергун А. Р., Ягело С. П. Антиплагіатна експертиза: програмне забезпечення, заходи та імплементація принципів академічної доброчесності. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. Запоріжжя : КПУ, 2021. Вип. 76. С. 89–94. Т. 1. DOI: <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2021.76-1.16>. URL: http://www.pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2021/76/part_1/18.pdf
3. Дослідження державних політик: методологія, процедури та європейські практики : монографія / авт. кол. : [Л. В. Гонюкова, В. М. Козаков, В. А. Ребкало та ін.] ; за заг. ред. Л. В. Гонюкової, В. М. Козакова. Київ : НАДУ, 2018. 400 с. // <http://academy.gov.ua/social/pages/dop/2/files/b710d940-b89c-4a73-9c68-ba033e1bd602.pdf>
4. Єріна А.М., Захожай В.Б., Єрін Д.Л. Методологія наукових досліджень: Навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2004. 212 с.
5. Ковальчук В.В., Моїсеєв Л.М. Основи наукових досліджень: Навчальний посібник. 5-е вид. Київ: Видавничий дім “Професіонал”, 2008. 240 с.
6. Маслова Н.Г. Академічна свобода та академічна відповідальність. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право». 2017. Випуск 43. Том 1. С. 72–76.
7. Основи методології та організації наукових досліджень: Навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад’юнтів / за ред. А. Є. Конверського. К.: Центр учбової літератури, 2010. 352 с. // https://biology.univ.kiev.ua/images/stories/Upload/Kafedry/Biofizyky/2014/konversky_osn_metod_ta_org_nayk_dosl.pdf
8. Підготовка і захист випускної кваліфікаційної роботи: метод. посіб. / [В. В. Бойченко, Н.В. Безлюдна, М. І. Гагарін [та ін.] ; за ред. М. В. Кудли ; МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини. Вид. 2-ге, переробл. Умань: Візаві, 2021. 130 с.
9. Політична наука: Методи досліджень : підручник. Рек. МОН. / За ред. О. А. Габрієляна. Київ : ВЦ “Академія”, 2012. 320 с. Серія “Альма-матер.
10. Як написати дипломну роботу: навчально-методичні

рекомендації [вид. доп. і переробл.] / Упорядники: Вегеш І.М., Гайданка Є.І., Червеняк К.Т.; Навчально-методична серія «КАФЕДРА» / № 39. Ужгород, 2019. 54 с.

11. Bevir M, Rhodes RAW (eds). Routledge handbook of interpretative political science. Routledge, London, New York, 2016.
12. Vox-Steffensmeier J.M., Brady H.E., Collier D. The Oxford handbook of political methodology. Oxford University Press, New York, 2010.

Допоміжна література

1. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. Фонд «Міжнарод. фонд дослідж. освіт. політики»; за заг. ред. Т.В. Фінікова, А.Є. Артюхова. Київ: Таксон, 2016. 234 с.
2. Вегеш І., Колодій М. Методологія політичної науки: етапи становлення. Теоретико-методологічні підходи до вивчення суспільно-політичних інститутів та процесів: колективна монографія / за заг. ред.: Юрія Остапця і Маріана Токаря; Каф. політ. і держупр.; Ужгород. нац. ун-тет. Ужгород: Поліграфцентр «Ліра», 2022. С. 7-26.
3. Горло Н. В., Кіндратець О. М., Лепська Н. В., Мальована Ю. Г., Руднева А. О., Хорішко Л. С., Цокур Є. Г. Теорія та методологія політичної науки : навчальний посібник для здобувачів третього рівня освіти спеціальності "052 Політологія" освітньо-наукової програми "Політологія". Запоріжжя : КСК-Альянс, 2021. 75 с.
4. Еко У. Як написати дипломну роботу: Гуманітарні науки / Умберто Еко. Тернопіль: Мандрівець, 2007. 224 с.
5. Янг Е. Як вивчати аналітичний документ у галузі державної політики: Практичний посібник для радників з державної політики у Центральній Європі / Е. Янг, Л. Куїнн. К.: К.І.С., 2003. 120 с.
6. Теорія і практика політичного аналізу: Навч. посіб. / Авт. кол.: О. Л. Валевський, Ю. Г. Кальниш, В. А. Ребкало та ін; За заг. ред. О. Л. Валевського, В. А. Ребкала. К.: Міленіум, 2003. 226 с.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Інститут масової інформації // <http://www.imi.org.ua>
2. Львівська національна наукова бібліотека імені В. Стефаника // <http://www.lsl.lviv.ua>
3. Наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська академія». // <http://www.library.ukma.kiev.ua>
4. Наукова бібліотека Ужгородського національного університету // <http://www.lib.uzhnu.edu.ua>

5. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського // <http://www.nbuv.gov.ua>